

10.3.1940

MUISTIO

RANSKALAIS-BRITILLÄISTEN JOUKKOJEN OSALLISTUMISESTA OPERAATIOIHIN SUOMESSA

SUOMEN ja SNTL:n välisten sotatoimien alusta lähtien (30. marraskuuta 1939) Ranskan ja Britannian hallitukset ovat ilmaisseet halunsa antaa SUOMELLE tehokasta ja nopeaa apua toimittamalla lentokalustoa ja sotamateriaalia. Ensimmäiset materiaalityöt alkoivat noin 20. joulukuuta.

Omalta taholtaan Ranskan ylin sodanjohto otti välittömästi selvää marsalkka MANNERHEIMIN näkemyksistä siitä, missä laajuudessa ranskalaisia joukkoja voitaisiin käyttää sotatoimissa hänelle jo myönnettyjen materiaalityöiden ja vapaaehtoisten joukkojen käytön lisäksi.

Tätä tarkoitusta varten majuri GANEVAL lähetettiin Suomen ylipäällikön luokse. Hän lähti RANSKASTA määränään HELSINKI 20. joulukuuta 1939, mistä hän palasi 20. tammikuuta 1940.

Tammikuun 16. päivästä alkaen Ranskan ylin sodanjohto laati pääpiirteet suunnitelmalle aseellisesta väliintulosta SUOMESSA. Tämän suunnitelman keskeinen osa oli liittoutuneiden koottujen yksiköiden mairinnousu PETSAMOSSA ja samanaikaisesti mahdollisena varoimenpiteenä NORJAN länsirannikon satamien ja lentokenttien haltuunotto. Suunnitelma sisälsi myös sen, että onnistuneiden tulosten perusteella sotatoimet mahdollisesti laajennettaisiin edelleen RUOTSIIN ja miehittäisiin JÄLLIVAARAN rautakaivokset, jotka ovat tärkeä malmilähde SAKSALLE samalla, kun meille luotaisiin uusi kulkuyhteys NARVIKIN-LUULAJAN kautta.

PETSAMON operaatiosuunnitelma näytti osuvan yhteen sen kanssa, mitä marsalkka MANNERHEIM oli esittänyt majuri GANEVALILLE.

Epävirallisissa keskusteluissa Britannian ylin sodanjohto näytti olevan samaa mieltä näkemystemme kanssa.

Kuitenkin liittoutuneiden välisten sotilasneuvottelujen kuluessa 31. tammikuuta - 1. helmikuuta, jotka edelsivät Ylimmän sotaneuvoston kokousta helmikuun 5:nä, britit, lykäten toissijaiseksi kysymyksen suorasta avusta SUOMELLE, asettuivat päättäväisesti kannattamaan pohjois-RUOTSIIN rautakaivoksiin suuntautuvaa operaatiota, josta seuraisi, ainakin aluksi, operaatioon sidottujen voimien osan vieriminen SUOMEEN. Näin käytännössä luovutettiin PETSAMOON suuntautuvasta operaatiosta, joka jäisi luonteeltaan vain toissijaiseksi ja mahdolliseksi.

Tämä näkemys pääsi voitolle Ylimmässä sotaneuvostossa. Skandinaviaan lähetettävän sotilasretkikunnan valmistelu käynnistettiin välittömästi ja ranskalais-brittiläisten sotavoimien kuljetus oli valmis käynnistettäväksi maaliskuun ensi päivinä¹.

SKANDINAVIASSA sotatoimien johto uskottiin Britannian Ylimmälle sodanjohdolle. Vaikuttaa siltä, että se ei voinut olla toisin.

Niin sotilasretkikunnan merikuljetukset ja kuin myös näiden joukkojen myöhempi huolto kulkisivat itse asiassa reittejä, jotka sijaitsevat Britannian merivoimien käskyvalta-alueella. Näiden kuljetusten suojaus kuuluu normaalisti Britannian merivoimille. Sitä paitsi, Ranskan laivasto ei voi olla yhtäaikaisesti kaikkialla: RANSKAN ja AFRIKAN Välimeren ja Atlantin rannikot pysyvät sille kuuluvana alueena, lukuunottamatta niitä tehtäviä, joilla varmistetaan AMERIKASTA tulevien saattueiden suojaus.

---

¹ Ranskalaisten joukkojen ensimmäinen porras (alppijääkäriprikaati) on valmis siirrettäväksi sijoitusalueiltaan 26. helmikuuta ja valmiina laivaukseen 1. maaliskuuta lukien. Etujoukko, mikäli mahdollinen rynnäkkö PETSAMOON olisi toteutettu, olisi voitu lähettää paljon aikaisemmin.

On myös huomattava, että ranskalaisten maavoimien osallistuminen Pohjolan operaatioihin voi nykyisellään olla vain rajallista. Maavoimien on pakko pitää joukkojensa pääosa koillisrintamalla, missä sitä vastassa on suurin osa saksalaisista joukoista. Niiden on lisäksi pakko pysyä vartiassa ITALIAA vastaan ALPEILLA ja POHJOIS-AFRIKASSA. Niillä on etuvartio LEVANTISSA. Niinpä se nykyoloissa voi irrottaa vain rajallisen määrän koottavia joukkoja muille ulkopuolisille sotänäyttämöille.

Ilmasodan alalla Ranskan ilmavoimien nykytilanteessa, ne voivat tarjota vain rajallista tukea.

- o -

Pohjoisen sotänäyttämön avaaminen tarjoaa sodankäynnin näkökulmasta tarkastellen ilmeisen edun. Paitsi moraalista hyötyä saarto kiristyy ja varsinkin SAKSAAN suuntautuvan rautamalmiliikenteen pysäyttäminen on nimenomaan oleellisen tärkeää.

Tätä taustaa vasten operaatiot BALKANILLA yhdistettyinä Skandinavian sotaretkeen lisääisivät edelleen Saksan valtakunnan taloudellista tukehtumista. SAKSALLE jäisi enää ikkunana ulos saarrosta vain sen raja SNTL:n kanssa ja Venäjän resurssien hyödyntäminen tulisi vaatimaan pitkän toimitusajan.

Kuitenkin sotilaalliselta kannalta voimanponnistus BALKANILLA¹ olisi RANSKALLE paljon tehokkaampaa kuin ponnistus SKANDINAVIASSA; Yleinen sotatoiminäyttämö laajenisi

huomattavasti, JUGOSLAVIA, ROMANIA, KREIKKA, TURKKI toisivat meille noin 100 divisioonan vahvistuksen². RUOTSI ja NORJA antaisivat meille vain vähäisen 10 divisioonan lisäyksen. Niiden joukkojen vahvuus, joiden poisvetämiseen Saksa olisi pakotettu koillisrintamalla [*] torjuakseen meidän yrityksemme, tapahtuisivat epäilemättä samassa suhteessa. [* Kääntäjän lisäys: Saksasta katsoen länsirintamalta]

Skandinavian sotänäyttämön avaamisen edut ovat kuitenkin kiistattomat. Mutta on tärkeää, että ei unohdeta sen mukanaan tuomia teknisiä vaikeuksia.

Meririntamalla operaatiot ITÄMERELLÄ ovat käytännössä meiltä poissuljettuja.

Yhteyslinjamme kulkee Pohjanmeren poikki SKOTLANNISTA NORJAAN. Se on merkittävästi pidempi kuin se, mikä palvelee Saksaa STETTININ ja etelä-RUOTSIN rannikon välillä. Se tulisi suojata SAKSAN sukellusveneitä ja pommikoneita vastaan.

---

¹ Asia riippuu tietysti ITALIAN asenteesta.

² ottamatta huomioon öljykysymystä: ROMANIASSA, missä se on saavutettavissa ja tuhottavissa ja TRANSKAUKASIASSA.

Toisaalta on huomattava, että se vuodenaika, jolloin POHJANLAHTI on jäätön, tarjoaa saksalaisille suurimmat mahdollisuudet maihinnousuun SUOMESSA, ei vain etelärannikolla vaan myös länsirannikolla ja RUOTSIN itärannikolla.

Maarintamalla on huomattava, että Norjan satamat luoteessa ja erityisesti NARVIKISSA, ovat suorituskyylyltään heikkoja. Ne ovat huonosti varustettuja joukkojen ja tärkeän huollon vastaanottamiseen.

Ne rautatiet, jotka kulkevat NARVIKISTA ja TRONDHEIMISTA kohti LUULAJAA voivat välittää vain vähäistä liikennettä. Kuljetuskapasiteetti hiipuu edelleen, kun jatketaan matkaa SUOMEEN asti, sillä siellä voi kulkea vain pitkin yhtä rautatielinjaa, joka lähtee LUULAJASTA ja kiertää POHJANLAHDEN ympäri¹.

SUOMEN ja erityisesti LAPIN ilmasto-olot ovat erityisen ankarat. Ranskalais-brittiläisiä joukkoja ei voida käyttää ilman asianmukaista kokoonpanoa eikä ennen toukokuun loppua ilman erikoisvarusteita.

Maittemme vetojuhdat muulejamme lukuun ottamatta eivät voi sopeutua ilmastoon.

Lopuksi joukko-osastojemme muonittaminen, erityisesti viinin osalta, tulee olemaan hankalasti ratkaistava ongelma.

Edellä olevasta seuraa, että vaikka maihinnousu NORJAAN voidaan suorittaa varsin

nopeasti, mutta ei ilman riskejä (vihollisen sukellusveneiden ja lentokoneiden mahdollinen toiminta), joukkojen tuominen itse SUOMEEN voi olla vain hyvin asteittaista.

---

¹ tämä kaikki varauksella, että ruotsalaiset luovuttavat käyttöömme rautatiekalustonsa.

Ilmasotatoimien alueella SUOMEN auttaminen lähettämällä pitkän toimintasäteen pommikoneita tuntui nopeimmin ja helpommin toteutettavalta ratkaisulta sillä varauksella, että kuten PETSAMON maihinnousussa, olisi tehty päätös sotatoimiin ryhtymisestä SNTL:oa vastaan. Näyttää siltä, että tällainen apu olisi ollut ainoa tapa pelastaa SUOMI maavoimien saapumiseen asti.

Mutta vain britit kykenivät käyttämään tätä keinoa, meidän pommituslentovoimillamme ei ollut vielä riittävää määrää tähän tehtävään soveltuvia uudenaikaisia koneita¹.

Hävittäjälentoseen alalla apu SUOMELLE, mikä oli erityisen tärkeää, oli väkisinkin hitaampaa. Hävittäjät pitää nimittäin purkaa niiden kuljettamiseksi meritse RUOTSIIN tai jopa SUOMEEN, jossa ne jälleen kokoonpannaan.

Lopuksi, on korostettava, että kysymys maihinnoususta PETSAMOON esiintyisi tänään hyvin erilaisissa olosuhteissa kuin mitkä vallitsivat kaksi kuukautta sitten.

Tällä alueella venäläiset ovat hankkineet merkittäviä vahvistuksia. He ovat edenneet leveämmällä rintamalla PETSAMOSTA etelään. Lentotukikohtia on perustettu. Kenties he ovat saaneet aikaan maakulkuyhteyden MURMANSKIIN.

---

¹ Varsinkin RANSKASSA mahdollisesti palvelutehtävistä irrotettavia koneita.

Lopuksi, he ovat täyttäneet rannikon puolustuslaitteilla ja ovat sijoittaneet sinne raskasta tykistöä.

Toisaalta suomalaiset eivät varmaankaan tässä vaiheessa kykene yhdistämään maaoperaatiota liittoutuneiden sotajoukkojen maihinnousun kanssa siten kuin alunperin suunniteltiin.

- o -

Materiaalitoimitusten oltua käynnissä joulukuusta lähtien SUOMELLE annettava apu voi tästä lähtien toteutua lähetettävien liittoutuneiden joukkojen sotatoimisuunnitelmien muodossa.

Koottujen ranskalaisten ja puolalaisten joukkojen (15,000 miestä) lisäksi britit suunnittelevat 6 tai 7 divisioonan lähettämistä SKANDINAVIAAN.¹ Kaiken kaikkiaan

vähintään 150.000 miestä. Näitä suunnitelmia, jotka nielisivät kaikki vastaperustetut brittijoukot,² ei ilmeisesti voida tätä nykyä suurentaa huomioon ottaen kuljetusrajoitukset sekä Norjan satamien vastaanottokyvyn. Joukkojen maihin purku vaatii jo nyt merkittävästi aikaa, useiden kuukausien luokkaa. Siksi ei aivan välittömästi ole tarpeen tehdä päätöksiä joukkojen lukumäärän kasvattamisesta. Kahden tai kolmen kuukauden päästä tilanne tulee epäilemättä selkiintymään Ranskan rintamalla ja se tulee antamaan meille ainekset täydentävään päätökseen.

---

¹ Erittäin luottamuksellinen tieto, jonka minulle on antanut kenraali IRONSIDE. Kyseessä on hänen oma arvionsa: siihen hänellä ei ole Sotakabinetin hyväksyntää.

² vetämällä pois yksi vakinainen divisioona nykyisin RANSKASSA sijaitsevista joukoista.

Liittoutuneiden väliintulon teknisiä vaikeuksia ei pidä jättää ottamatta huomioon. Ne eivät ole ylipääsemättömiä ja tarvittaessa ne tullaan ratkaisemaan.

Kenraalin omakätinen lisäys :

On siis syytä jatkaa päättäväisesti hankkeitamme SKANDINAVIASSA SUOMEN pelastamiseksi, vähimmillään saadaksemme käsiimme Ruotsin raudan ja NORJAN satamat.

Mutta meidän on todettava, että sotatoimien näkökulmasta BALKAN ja KAUKASUS missä voisimme myös katkaista SAKSAN öljyn saannin, ovat paljon merkityksellisimpiä. Mutta BALKANIN avaimet ovat ITALIALLA.

Allekirjoitus: M. G A M E L I N

Tekstin vapaamuotoisen käännöksen ranskasta suomeen on ystävällisesti laatinut Arvi Wiitanen.